

4. tema – SVETI LUDVIK, VZGOJITELJ

“Pred spanjem je poklical svoje otroke predse in jih spomnil na dejanja, ki krasijo dobre kralje in dobre vladarje. In naročil jim je, naj se zgledujejo po njih. Prav tako jim je pripovedoval zgodbe o razvratnih princih, ki so zaradi razsippnosti, ugrabitev in lakomnosti zapravili svoja kraljestva» (povzeto po Jeanu de Joinville-u, Življenje svetega Ludvika).

Zgodovinsko ozadje: SVETI LUDVIK IX. IN SKRB ZA CELOSTNO VZGOJO

V 13. stoletju še ni bilo razmejitve med posameznimi znanostmi, tako so teologi bili tudi matematiki, fiziki in filozofi.

Malo pred smrtjo je sveti Ludvik IX. napisal pismo svojemu najstarejšemu sinu Filipu. Vzgojo je razumel z dveh vidikov – človeškega: želel je iz Filipa narediti moža in političnega – enako je želel iz njega narediti kralja.

Narediti moža je za svetega Ludvika pomenilo oblikovati kristjana. Naučiti se ljubezni do Boga in Jezusa je v njegovih očeh bil temelj vzgoje in njen zadnji cilj dovoliti osebi, da izpolni svoj poklic, pritegniti posameznika h krščanskemu idealu. Za politično vzgojo pa je menil, da mora biti človek izurjen v pravičnosti in usmerjen k vzpostavitvi miru.

PASTORALNI VIDIK: VZGOJA POMENI OMOGOČATI DRUGEMU RAST

Po 800 letih je vzgojni model seveda drugačen. Kljub temu pa ostaja vidik iz Ludvikovega življenja, ki je konstanten: sveti Ludvik je bil človek, ki je vedno izbiral življenje, kljub trpljenju (veliko njegovih otrok je umrlo) in težavam, s katerimi se je srečeval. V tem nam mora biti zgled. Kljub krhkosti, tveganjem in negotovostim je življenje dobro in Gospod nas kliče. »Izberi življenje« (4 Mz 30,19; Generalne konstitucije, člen 25).

Življenje nam je bilo podarjeno od Boga; od večno smo poklicani, da bi bilo Božji otroci. Ko pogledamo nanj s tega vidika, je lahko vzgoja samo celostna, podprta z duhovnimi vrednotami.

Da bi spremljali duhovni razvoj otrok, je pametno upoštevati Jezusov nauk in se postaviti v njegovo šolo. Kot si je on vzel čas in je potoval s svojimi učenci, da bi z njimi stopil v svet, moramo tudi sami ponuditi našim otrokom pot, pot Inicijacije, ki bo omogočila, da bodo Jezusove besede in dejanja našla odmev v njihovem življenju in jih odprla za molitev v Cerkvi ... In ne pozabimo, da je prvi učitelj Sveti Duh. Mi smo samo starejši bratje v veri (Generalne konstitucije, člen 25).

OD SVETEGA LUDVIKA DO DANES

Čas za podelitev v skupinah; ponujamo nekaj vprašanj, da bi lažje izmenjali svoje misli in vtise.

Biti v svetu

Sveti Ludvik je želel dati svojim otrokom celostno vzgojo, tako človeško kot krščansko. Kaj pa mi? Čutimo zunaj svojih družin, v našem poklicnem življenju in različnih okoljih, kjer živimo, željo, da bi drugemu pomagali pri rasti, tako človeški kot duhovni? Kako lahko pri tem pomagamo?

Prenos

Sveti Ludvik je v svoji duhovni oporoki zapisal glavne vrednote, ki jih je želel posredovati svojim otrokom.

Katere vrednote imamo sami za prioritete?

Kako lahko združimo svobodo vsakega otroka, ki nam je zaupan in lastne ambicije zanjo ali zanj?

Včasih žalostno opazimo, da ti, ki smo jih spremljali na poti odrasčanja, ne nadaljujejo vedno hoje po poti vere. Kako lahko kljub temu nadaljujemo s svojim poslanstvom duhovnih buditeljev?

Duhovno življenje

Ali ima v naši vzgoji prostor tudi molitev?

Ali odrasli molimo z otroki?

Ali učimo le z besedo ali tudi z zgledom? Je to dvojje med seboj v sožitju?

Kako lahko posnemamo pedagogiko, ki nam jo kaže Jezus na potovanju v Emavs (to zgodbo najdemo kasneje v besedilu).

Predlog za dejavnost po koncu izmenjave mnenj in izkušenj:

Poskusi napisati pismo svojim otrokom, kjer zapiše to, kar veruješ: vsebina tvoje vere je dobra in nepogrešljiva za njihovo človeško in krščansko rast, da bi kljub težavam, ki jih bodo doletele v življenju, njihovo življenje bilo uspešno ...

Življenje v skladu z drugim vatikanskim cerkvenim zborom

Pravica do izobrazbe

Vsi ljudje kakršnega koli rodu, položaja in starosti imajo prav zato, ker so človeške osebe, neodtujljivo pravico do take vzgoje, ki ustreza njihovemu življenjskemu namenu, ki je prilagojena njihovim sposobnostim, razlikam v spolu, kulturi in narodnim izročilom, obenem pa je odprta bratskemu sožitju z drugimi narodi ter pospešuje pravo edinost in mir na zemlji. Prava vzgoja pa mora oblikovati človeško osebnost tako, da more ta doseči svoj končni namen in hkrati koristiti skupnostim, ki jim pripada in bo v njih, ko bo odrasla, zavzela svoje mesto.

Zato je treba v skladu z napredkom psihološke, pedagoške in didaktične znanosti otrokom in mladini pomagati, da bodo mogli skladno razvijati svoje telesne, npravne in umske sposobnosti, da si bodo s pogumnim in vztrajnim premagovanjem ovir pridobivali vedno ostrejši čut odgovornosti za urejanje svojega življenja, ga neprestano in prizadevno spolnjevali ter se trudili za pravo svobodo. Vzporedno z odraščanjem morajo dobivati

pozitiven in moder spolni pouk. Razen tega naj se na življenje v družbi pripravljajo tako, da se bodo mogli primerno in potrebno poučeni dejavno vključiti v različne skupnosti človeškega občestva, da bodo sposobni za pogovor z drugimi in da bodo radi sodelovali pri delu za skupno blaginjo.

Cerkveni zbor tudi razglaša: otroci in mladina imajo pravico do navajanja na pravilno ocenjevanje npravnih vrednot, da se jih bodo osebno oprijeli ter Boga globlje spoznali in ljubili. Zato goreče prosi vse tiste, ki imajo v rokah državno oblast ali vodijo vzgojo, naj poskrbijo, da mladina nikoli ne bo oropana te svete pravice. Otroke Cerkve pa spodbuja, naj si na vzgojnem področju velikodušno prizadevajo zlasti za to, da bi bili primerne dobri vzgoje in izobrazbe hitreje deležni vsi ljudje po vsem svetu.

(Izjava o krščanski vzgoji, člen 1).

Živeti evangelij (Lk 24,13-35)

Pot v Emavs

13 In glej, prav tisti dan sta dva izmed njih potovala v vas, ki se imenuje Emavs in je šestdeset stadijev oddaljena od Jeruzalema. 14 Pogovarjala sta se o vsem tem, kar se je zgodilo. 15 In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima. 16 Njune oči pa so bile zastrte, da ga nista spoznala. 17 Rekel jima je: »O kakšnih rečeh se pogovarjata med potjo?« Žalostna sta obstala 18 in eden izmed njiju, ki mu je bilo ime Kleopa, mu je odgovoril: »Si ti edini tujec v Jeruzalemu, ki ne ve, kaj se je tam zgodilo te dni?« 19 »Kaj neki?« je rekel. Dejala sta: »Kar se je zgodilo z Jezusom Nazarečanom, ki je bil prerok, mogočen v dejanju in besedi pred Bogom in vsem ljudstvom; 20 kako so ga naši veliki duhovniki in poglavarji izročili v smrtno obsodbo in ga križali. 21

Mi pa smo upali, da je on tisti, ki bo odkupil Izrael. Vrh vsega pa je danes že tretji dan, odkar se je to zgodilo. 22 Vsi iz sebe smo tudi zaradi nekaterih žena iz naših vrst. Ko so bile zgodaj zjutraj pri grobu 23 in niso našle njegovega telesa, so se vrnile in pripovedovale, da so imele celó videnje angelov, ki so dejali, da živi. 24 Nekateri izmed naših so šli h grobu in so našli vse takó, kakor so pripovedovale žene, njega pa niso videli.« 25 In on jima je rekel: »O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki! 26 Mar ni bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel in šel v svojo slavo?« 27 Tedaj je začel z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pismih.

28 Medtem so se približali vasi, kamor so bili namenjeni. On pa se je delal, kakor da gre dalje. 29 Silila sta ga in govorila: »Ostani z nama, kajti proti večeru gre in dan se je že nagnil.« In vstopil je, da bi ostal pri njiju. 30 Ko je sédel z njima za mizo, je vzel kruh, blagoslovil, ga razlomil in jima ga dal. 31 Tedaj so se jima odprle oči in sta ga spoznala. On pa je izginil izpred njiju. 32 In rekla sta drug drugemu: »Ali ni najino srce gorelo v naju, ko nama je po poti govoril in odpiral Pisma?« 33 Še tisto uro sta vstala in se vrnila v Jeruzalem ter našla zbrane enajstere in tiste, ki so bili z njimi. 34 Govorili so, da je bil Gospod resnično obujen in se prikazal Simonu. 35 Tudi ona dva sta pripovedovala, kaj se je zgodilo na poti in kako sta ga prepoznala po lomljenju kruha.

Iz duhovne oporoke sv. Ludvika IX. sinu:

Pravični kralj vlada zemljo

»Predragi sin! Najprej ti naročam, da ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso močjo; brez tega ni zveličanja.

Sin, moraš se varovati vsega, kar veš, da ne ugaja Bogu, namreč vsakega smrtnega greha, tako da moraš rajši dopustiti, da te na vse načine mučijo, kakor pa da bi storil kakšen smrtni greh. Če Gospod dopusti, da te zadene kakšna težava, jo moraš prenašati dobrodušno in hvaležno; misli si, da je v tvojo korist in da si to morda zaslužil. Če pa ti Bog nakloni blagostanje, se mu ponižno zahvaljuj in se ne pusti zapeljati prazni prevzetnosti ali čemu drugemu, kajti ne smeš nasprotovati Bogu tudi ko gre za darove, ki si jih dobil od njega.

Rad in pobožno se udeležuj božje službe, in dokler si v cerkvi, glej, da se ne boš oziral naokrog in brez potrebe govoril, temveč Gospoda pobožno moli glasno ali premišljujoč v svojem srcu. Imej srce polno sočutja do revežev, bednih in nesrečnih ter jim po svojih močeh pomagaj in jih tolaži. Za vse imetje, ki ti ga je dal Bog, se mu zahvaljuj, da boš vreden še več prejeti. Do podložnikov bodi pravičen ... in vedno bodi bolj na strani reveža kot bogatina, dokler se nisi prepričal o resnici ... Bodi vdan in pokoren naši materi rimski Cerkvi in papežu kot tvojemu duhovnemu očetu. Delaj za to, da bo izginil iz tvoje dežele vsak greh, posebno pa preklinjevanje in krivoverstvo.

Preljubi sin, končno ti podeljujem ves blagoslov, kakor ga more ljubeči oče dati sinu. Naj te Sveta Trojica in vsi svetniki obvarujejo vsakega zla. Naj ti Gospod podeli milost, da bi tako izpolnjeval njegovo voljo, da bi mu s tem služil in ga častil, tako da bi midva po tem življenju skupaj prišla k njemu, kjer ga bova gledala, ljubila in hvalila brez konca. Amen.«

